

Slutrapport: Förarbete inför eventuell omarrondering i

Andersbo, Sågsbo, Sörskog,
Finnbo och Limbo

Länsstyrelsen
Dalarnas län

Omslagsbild: Andersbo bystuga. Foto: Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Utgiven av: Länsstyrelsen i Dalarnas län, september 2024

Författare: Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Rapportnummer: 2024:15

Diarienummer: 6275-23

Rapporten kan laddas ner från Länsstyrelsen i Dalarnas läns webbplats: lansstyrelsen.se/dalarna/publikationer

Ingår i serien Rapporter från Länsstyrelsen i Dalarnas län, ISSN: 1654-7691.

Förord

Länsstyrelsen i Dalarnas län har sedan många år ett uppdrag att arbeta med att förbättra fastighetsstrukturen i länet. På många håll är lantbruksfastigheterna i länet starkt ägosplittrade. Genom en omarrondering kan fastighetsstrukturen förbättras avsevärt, med stora vinster för både markägare och samhället.

Inför en eventuell omarrondering genomförs s k förarbeten. Länsstyrelsen jobbar då i nära dialog med markägarna och i samarbete med andra myndigheter, för att ta fram underlag och klargöra förutsättningarna för omarrondering i aktuella byar.

Under 2023 genomfördes ett förarbete i byarna Andersbo, Sågsbo, Sörskog, Finnbo och Limbo i Falu kommun. Denna rapport är en sammanställning av genomförande, resultat och slutsatser från det förarbetet.

Falun 1 juli 2024

Martin Persson
Projektledare

Innehåll

FÖRORD	3
SAMMANFATTNING	5
BAKGRUND	5
GENOMFÖRANDE	6
UTVÄRDERING	7
SLUTSATSER	9
BILAGOR	10

Sammanfattning

I byarna Andersbo, Sågsbo, Sörskog, Finnbo och Limbo, Falu kommun, pågick ett förarbete inför en eventuell omarrondering under perioden 30 januari 2023 – 18 februari 2024. Under förarbetet bjöds ägare av lantbruksfastigheter i byarna in till ett tiotal möten i Andersbo-Sågsbo bystuga med olika teman. Mötena är en central del i arbetssättet med aktiv dialog och samverkan med berörda markägare inför en eventuell omarrondering. Efter genomförda förarbeten får markägarna avgöra om de vill ansöka om omarrondering eller inte. Vid mötet den 18 februari 2024 beslutade de berörda markägarna genom röstning att inte ansöka om omarronderingsförrättning.

Utvärdering efter avslutat förarbete visar att förarbetena är uppskattade och att många markägare lärt sig mycket i processen. Samtidigt har markägarna i utvärderingen kunnat framföra sina synpunkter och idéer om hur förarbetena kan utvecklas. En ofta framförd synpunkt är att Lantmäteriet ska delta mer aktivt i förarbetet, för att kunna ge klarare besked i ett antal frågor.

Dialog med markägare och svaren i utvärderingarna visar att många markägare förstår behovet av att förändra fastighetsstrukturen och de har också en vilja att förändra. Däremot har de upplevt att osäkerheten i nuvarande process är för stor och att flexibiliteten är för liten. Här har vi fått viktiga signaler att ta med oss till kommande förarbeten i andra byar, så att osäkerheterna minskar och flexibiliteten ökar.

Bakgrund

Ungefär en tredjedel av Dalarnas jord- och skogsbruksmark finns på fastigheter som präglas av stor ägosplittring. Detta kan försvåra eller förhindra rationellt brukande av åker och skog, oavsett vilken inriktning man har på sitt brukande. En rationalisering av fastighetsstrukturen medför stora förbättringar och är mycket viktig för utvecklingen av Dalarnas län, både för markägarna och för samhället.

Länsstyrelsen i Dalarna har sedan år 2021 fått stärkt statlig finansiering för att på olika sätt verka för en bättre fastighetsstruktur, där omarrondering är det mest effektiva verktyget. Arbetet präglas av dialog och samverkan med berörda markägare, inom ett s k förarbete. Genom förarbetet får markägarna kunskap om och förståelse för vad en omarronderingsförrättning innebär, innan en eventuell ansökan om förrättning skickas in till Lantmäteriet.

Ett förarbete kan inledas efter att markägare i en eller flera byar visat

intresse för att få veta mer om hur en omarrondering skulle kunna genomföras i just deras by. I byarna Andersbo, Sågsbo, Sörskog, Finnbo och Limbo, Falu kommun, pågick ett förarbete inför en eventuell omarrondering under perioden 30 januari 2023 – 18 februari 2024.

Genomförande

Projektet har letts av en projektledare, en projektkoordinator samt vid behov projektkommunikatör och/eller markhandläggare från Länsstyrelsen. Under förarbetet bjöds ägare av lantbruksfastigheter i byarna Andersbo, Sågsbo, Sörskog, Finnbo och Limbo in till ett tiotal möten i Andersbo-Sågsbo bystuga med olika teman. Mötena är en central del i arbetssättet med aktiv dialog och samverkan med berörda markägare inför en eventuell omarrondering.

Mötena fyller flera syften:

- information och kunskap förmedlas i olika frågor, som är viktiga att känna till inför en omarrondering
- markägarna kan ställa frågor och diskutera, både med varandra, med projektledningen och med olika gästföreläsare, bland annat från Lantmäteriet
- markägarna kan berätta om olika värden och aspekter som är viktiga att ta hänsyn till i just deras by

För att även ge markägare som är bosatta långt ifrån sin lantbruksfastighet möjlighet att delta, har vissa möten i bystugan gått att följa via Skype. Vi har också genomfört tre rent digitala möten via Skype, för de markägare som inte kan eller vill delta på möten i bystugan.

Under en stor del av förarbetet har markägarna erbjudits möjlighet att boka in enskilda samtal med projektledningen, för att kunna diskutera och ställa frågor fokuserat på det egna markinnehavet.

I början av förarbetet valde markägarna representanter till en väggrupp, som under ledning av en vägspecialist från Skogsstyrelsen gick igenom både befintliga vägar och eventuellt behov av att bygga nya vägar.

Markägarna valde också en oberoende markägarrepresentant, som har följt förarbetet, bevakat markägarnas intressen i processen och funnits till hands för frågor som markägarna vill veta mer om.

Mötesplan med datum och teman, vilket ger en god bild av förarbetets innehåll, bifogas i bilaga 1.

På initiativ från markägarna har extra markägarmöten hållits, utöver

mötesplanen. Dels för markägarna i Sörskog, dels med olika teman med diskussioner för berörda markägare, till exempel hur området med vindkraftverk skulle hanteras.

Mot slutet av förarbetet valde markägarna att beslut om eventuell ansökan om omarrondering skulle göras genom röstning gemensamt i bystugan. De valde att röstning skulle göras med en röst per markägare, oavsett areal eller antal fastigheter de äger. Vid mötet den 18 februari 2024 beslutade de berörda markägarna genom omröstning att inte ansöka om omarronderingsförrättning. I omröstningen deltog markägare som var närvarande vid mötet eller hade lämnat fullmakt till någon närvarande.

I förarbetet för Andersbo, Sågsbo, Sörskog, Finnbo och Limbo lämnades sammanlagt 134 röster (av totalt 171 röstberättigade) vilket motsvarar en andel på 78 %. Resultat av röstningen:

JA TILL ANSÖKAN – 25 röster

NEJ TILL ANSÖKAN – 107 röster

BLANKA RÖSTER – 2 st.

Utvärdering av förarbetet i sin helhet gjordes under perioden februari – april 2024. En enkät skickades till alla berörda markägare i februari 2024. Sammanställningen och resultatet av enkäten publicerades därefter på baksidan på vår webbplats: www.omarrondering.se

Utvärdering

För att utvärdera förarbetet har berörda markägare fått svara på en enkät under perioden 23 februari 2024 – 18 mars 2024. Enkäten skickades ut per brev till markägarna som kunde svara skriftligt eller digitalt via www.omarrondering.se

Totalt skickades enkäten till 171 markägare och 31 svar inkom, det vill säga 18 % besvarade enkäten. De viktigaste resultaten från utvärderingen sammanfattas nedan:

- 90 % av de som svarat tycker att förarbetet med markägarmöten har varit bra och 97 % uppger att de haft möjlighet att säga sin åsikt och framföra sina synpunkter under mötena. 93 % har också uppskattat möjligheten till enskilda samtal.
- 90 % uppger att de fått tydlig information om vad en omarronderingsförrättning innebär och 66 % tycker att

Länsstyrelsen har lyssnat på dem under förarbetet. 7 % upplever att vi inte lyssnat.

- 66 % av de svarande har inte saknat information eller något temaområde under förarbetet, medan 17 % har saknat något. Från de sistnämnda är det klart mest efterfrågade ökat deltagande från Lantmäteriets sida.
- Uppstartsmötet, där Lantmäteriet deltog, samt mötet där Lantmäteriet gick igenom hur en omarronderingsförrättning går till var de mest givande mötena. 53 % respektive 68 % av de svarande angav detta. Samtidigt anger 43 % att Lantmäteriets medverkan varit bra, medan 40 % anser att det varit dåligt.
- Mer än hälften, 63 %, av markägarna har samma inställning till omarrondering som de hade innan förarbetet. 17 % uppger att de blivit mer positiva till omarrondering efter förarbetet, medan 13 % blivit mer negativa.
- Nästan 40 % av markägarna upplever att väggruppen haft en viktig roll, medan en något större andel, 47 %, är osäkra på väggruppens bidrag under förarbetet.
- När det gäller markägarrepresentantens bidrag till att markägarnas intressen beaktats anser 20 % att så är fallet, medan hela 77 % är osäkra på detta.

Bland övriga synpunkter i enkätens kommentarsfält kan nämnas:

- Osäkerhet kring vilka marker man eventuellt får behålla och hur resultatet blir efteråt är många kritiska till, man upplever processen som oflexibel.
- Viktigt att alla markägare som berörs också bjuds in till mötena.
- Röstningsförfarandet finns det funderingar kring, man framhåller att den areal man äger borde ha större tyngd och att små markägare fått orimligt stort inflytande vid röstningen.
- Samtidigt är det också flera markägare som ser positiva möjligheter med en omarrondering, framhåller rationellare skogsbruk och bättre lönsamhet och beklagar att omarronderingen inte blev av.

För att ta del av sammanställningar av svaren på samtliga frågor och även läsa alla kommentarer och förslag som kommit in, hänvisas till utvärderingsrapporten i bilaga 2.

Slutsatser

När vi summerar förarbetet i Andersbo, Sågsbo, Sörskog, Finnbo och Limbo kan vi konstatera att det har varit relativt välbesökta markägarmöten i bystugan. Dock har det i stor utsträckning varit samma personer som återkommande besökt mötena. Det tolkar vi som att majoriteten av de närvarande bor på orten.

Vi kan också konstatera att omfattningen med fem byar gemensamt medförde att över 170 markägare berördes. Vid några av mötena var då möteslokalen för trång och olämpligt utformad, vilket en del markägare påpekat. Inte minst vid det avslutande mötet, då röstningen genomfördes, gjorde det stora deltagandet att trängsel uppstod. Vid kommande förarbeten behöver lokalens lämplighet för respektive möte bättre beaktas.

För att ge fler möjligheter att delta på våra möten och ta del av information har vi erbjudit digitala möten. Dessa möten har dock inte varit så välbesökta. Enligt utvärderingarna skulle detta kunna bero på bristande intresse eller att markägarna har liten erfarenhet av digitala mötesverktyg, till stor del kopplat till markägarnas snittålder. I kommande förarbeten bör vi hitta sätt att öka markägarnas kunskap om och vilja att använda digitala mötesverktyg.

Utvärderingarna visar att våra förarbeten har uppskattats och att många har lärt sig mycket om både omarrondering och förrättningsprocessen. Till stor del tolkas svaren som att upplägg och innehåll i förarbetena kan behållas, möjligen att ambitionsnivå och antalet möten kan minskas.

Många markägare vill också att Lantmäteriet ska delta mer aktivt i förarbetet, för att kunna ge klarare besked i ett antal frågor. Denna signal är tydlig och till kommande förarbeten kommer vi att undersöka om och i så fall hur Lantmäteriet kan vara mer delaktiga i förarbetena.

Dialog med markägare och svaren i utvärderingarna visar att många markägare förstår behovet av att förändra fastighetsstrukturen och de har också en vilja att förändra. Däremot har de upplevt att osäkerheten i nuvarande process är för stor. Många önskade sig, och kanske rent av hade förväntat sig, klarare besked om avgränsningar och undantag från Lantmäteriet, vilket dock inte kunde uppfyllas. Detta, i kombination med att kostnaderna upplevts som höga av många, bedöms vara avgörande faktorer för att många markägare inte ville ansöka om omarrondering. Här har vi viktiga signaler att ta med oss till kommande förarbeten.

Bilagor

- Bilaga 1 Plan för markägarmöten Andersbo, Sågsbo, Sörskog,
Finnbo och Limbo, Falun.
- Bilaga 2 Enkät, sammanställning av svar:
Utvärdering av förarbetet inför en eventuell
omarrondering i Andersbo-Sågsbo-Sörskog-Finnbo-Limbo

Plan för markägarmöten Andersbo, Sågsbo, Sörskog, Finnbo och Limbo, Falun.

Markägarmöte 1 – 2023-01-30

- Uppstartsmöte, diskussion tidsplan + innehåll förarbete. Information om markägare till referensgrupp och väggrupp. Lantmäteriet deltar, frågestund.

Markägarmöte 2 – 2023-03-06

- Projektplan, natur-, kulturmiljö och sociala värden, val av markägarrepresentant och väggruppsmedlemmar. Inventerare och vägspecialist deltar.

Markägarmöte 3 – 2023-04-17

- Geografiska avgränsningar del I, jakt & fiske, viltvårdsområden

Markägarmöte 4 – 2023-05-22

- Öppet möte, markägarnas önskemål? Information om barkborrar.

Markägarmöte 5 – 2023-07-17

- Sommarmöte för ”hemvändare” + övriga markägare, sammanfattning av vårens möten + öppet för förslag från markägarna

Markägarmöte 6 – 2023-08-28

- Lantmäteriet informerar – hur går en omarronderingsförrättning till?
- Geografiska avgränsningar del II

Markägarmöte 7 – 2023-10-02

- Generationsskifte, uppdelning samägande, samfälligheter, dödsbon.

Markägarmöte 8 – 2023-10-30

- Ekonomi, juridik, skatter kopplat till omarrondering.
- Info om röstningsförfarande för beslut om ansökan, fullmakter

Markägarmöte 9 – 2023-11-27

- Resultat från inventeringar, väggruppen redovisar + diskussion
- Info om röstningsförfarande för beslut om ansökan, fullmakter

Markägarmöte 10 – 2024-01-22

- Uppsamlingsmöte, sammanfattning av förarbete
- Öppet för förslag från markägarna

Omröstning för beslut om ansökan 2024-02-18, söndag kl. 15.00

- Omröstning i bystugan för beslut om att lämna in en ansökan om omarronderingsförrättning till Lantmäteriet eller inte.

Om ingen ansökan lämnas in avslutas förarbetet och utvärdering av förarbetet görs.

2024-04-14, söndag kl. 15.00

- Genomgång och godkännande av eventuell ansökan.

2024-04-22

- Undertecknande av eventuell ansökan, för inlämning till Lantmäteriet.

Enskilda samtal

- Tider för enskilda samtal med representant från Länsstyrelsen erbjuds de markägare som vill under perioden april till december 2023.

Digitala möten via Skype – tre tillfällen

För personer bosatta långt från sin fastighet eller som av andra skäl inte kan delta på mötena i bystugan erbjuds rent digitala möten vid tre tillfällen:

2023-05-24 kl. 18.00

- Sammanfattning av markägarmöte 1 – 3, öppet för frågor

2023-11-01 kl. 18.00

- Ekonomi, juridik, skatter, generationsskifte, dödsbon, samfälligheter
- Info om röstningsförfarande för beslut om ansökan, fullmakter

2024-01-24 kl. 18.00

- Sammanfattning av förarbetet, öppet för frågor

Markägarmötena i bystugan ovan genomförs oftast på måndagskvällar, de digitala mötena på onsdagskvällar. Några viktiga beslutsmöten är på söndagar, så att så många markägare som möjligt ska kunna delta.

Länsstyrelsen
Dalarnas län

Utvärdering av förarbetet inför en eventuell omarrondering i Andersbo-Sågsbo-Sörskog-Finnbo- Limbo

Totala antalet respondenter: 31

Hur upplevde du generellt förarbetet med de olika markägarmötena i
Andersbo-Sågsbo bystuga?

Antal svar: 30 Bra 27 svar 90,0%

Dåliga 1 svar 3,3%

Vet ej 2 svar 6,7%

Har du haft möjlighet att säga din åsikt och framföra dina synpunkter
under förarbetet?

Antal svar: 30

Ja 29 svar 96,7%

Nej 1 svar 3,3%

Vet ej 0 0,0%

Tycker du att Länsstyrelsen har lyssnat på dig under förarbetet?

Antal svar: 30

Ja 20 svar 66,6%

Nej 2 svar 6,7%

Vet ej 8 svar 26,7%

Har du under förarbetet fått tydlig information om vad en
omarronderingsförrättning innebär?

Antal svar: 29

Ja 26 svar 89,7%
Nej 1 svar 3,4%
Vet ej 2 svar 6,9%

Är det något du har saknat under förarbetet som borde ha varit med? Till exempel temaområde, information eller annat.

Antal svar: 30

Ja 5 svar 16,7%
Nej 20 svar 66,6%
Vet ej 5 svar 16,7%

Om du har svarat ja på ovanstående fråga – vad i sådana fall?

Antal svar: 5

- Lite mer redovisning av de olika inventeringarna och hävde mätningarna. Kanske inte på mötena (tar för mycket tid), men i form av kartor, listor, protokoll etcetera. Den informationen har vi nytta i framtiden.
- Större deltagande från Lantmäteriet.
- Mer focus på de ekonomiska fördelarna med en omarrondering.
- Deltagande från Lantmäteriet i hela processen, samt större fokus på vinsterna i omarrondering.
- Jag anser att Lantmäteriet skulle ha varit med under hela processen för att tydliggöra frågor.
- Lantmäteriet.

Är det något möte som har känts överflödigt? Du kan kryssa i flera alternativ.

Antal svar: 8, Valda alternativ: 11

SVAR	ANTAL	PROCENT
UPPSTARTSMÖTE, LANTMÄTERIET DELTOG.	0	0,0
PROJEKTPLAN, NATUR-, KULTURMILJÖ OCH SOCIALA VÄRDEN, MARKÄGARREPRESENTANT OCH VÄGGRUPP. INVENTERARE OCH VÄGSPECIALIST DELTOG.	1	12,5
GEOGRAFISKA AVGRÄNSNINGAR DEL I, JAKT & FISKE, VILTVÅRDSOMRÅDE.	1	12,5
ÖPPET MÖTE, MARKÄGARNAS ÖNSKEMÅL?	0	0,0
GENERATIONSSKIFTE, UPPDELNING SAMÄGANDE, SAMFÄLLIGHETER, DÖDSBON, BARKBORRAR.	0	0,0
SOMMARMÖTE SAMMANFATTNING AV VÅRENS MÖTEN.	4	50,0
LANTMÄTERIET: HUR GÅR EN OMARRONDERINGSFÖRRÄTTNING TILL?	0	0,0
GEOGRAFISKA AVGRÄNSNINGAR DEL II.	0	0,0
EKONOMI, JURIDIK, SKATTER KOPPLAT TILL OMARRONDERING	2	25

OM RÖSTNINGSFÖRFARANDE FÖR BESLUT OM ANSÖKAN, FULLMAKTER. RESULTAT FRÅN INVENTERINGAR, VÄGGRUPPEN.	1	12,5
UPPSAMLINGSMÖTE, SAMMANFATTNING AV FÖRARBETE.	2	25

Vilka möten har varit mest givande? Du kan kryssa i flera alternativ.

Antal svar: 19, Valda alternativ: 55

SVAR	ANTAL	PROCENT
UPPSTARTSMÖTE, LANTMÄTERIET DELTOG.	10	52,6
PROJEKTPLAN, NATUR-, KULTURMILJÖ OCH SOCIALA VÄRDEN, MARKÄGARREPRESENTANT OCH VÄGGRUPP. INVENTERARE OCH VÄGSPECIALIST DELTOG.	3	15,8
GEOGRAFISKA AVGRÄNSNINGAR DEL I, JAKT & FISKE, VILTVÅRDSOMRÅDE.	4	21,1
ÖPPET MÖTE, MARKÄGARNAS ÖNSKEMÅL?	3	15,8
GENERATIONSSKIFTE, UPPDELNING SAMÄGANDE, SAMFÄLLIGHETER, DÖDSBON, BARKBORRAR.	3	15,8
SOMMARMÖTE SAMMANFATTNING AV VÅRENS MÖTEN.	0	0,0
LANTMÄTERIET: HUR GÅR EN OMARRONDERINGSFÖRRÄTTNING TILL?	13	68,4
GEOGRAFISKA AVGRÄNSNINGAR DEL II.	2	10,5
EKONOMI, JURIDIK, SKATTER KOPPLAT TILL OMARRONDERING	5	26,3
OM RÖSTNINGSFÖRFARANDE FÖR BESLUT OM ANSÖKAN, FULLMAKTER. RESULTAT FRÅN INVENTERINGAR, VÄGGRUPPEN.	7	36,8
UPPSAMLINGSMÖTE, SAMMANFATTNING AV FÖRARBETE.	5	26,3

All information har gått ut via brev, hade du önskat informationen på annat sätt?

Antal svar: 31

Ja – via e-post 6 svar 19,4%

Ja – via webben 0 svar 0,0%

Nej 23 svar 74,2%

Vet ej 2 svar 6,4%

Under förarbetet erbjöds du enskilt möte med handläggare från Länsstyrelsen. Vad tyckte du om den möjligheten?

Antal svar: 30

Bra 28 93,3%

Dåligt 0 0,0%

Vet ej 2 6,7%

Ni markägare valde en markägarrepresentant. Tycker du att representanten har bidragit till att markägarkollektivets intressen beaktats under förarbetet?

Antal svar: 30

Ja 6 svar 20,0%

Nej 1 svar 3,3%

Vet ej 23 svar 76,7%

Under förarbetet utsåg ni markägare en väggrupp som analyserade förutsättningarna för befintliga och nya skogsvägar. Tycker du att väggruppen har haft en viktig roll?

Antal svar: 28

Ja 11 svar 39,3%

Nej 4 svar 14,3%

Vet ej 13 svar 46,4%

Har du besökt omarrondering.se samt bysidan på webben för att följa och få information om arbetet?

Antal svar: 31

Ja 14 svar 45,2%

Nej 15 svar 48,4%

Vet ej 2 svar 6,4%

Vi har erbjudit digitala möten. Få har deltagit, vad är anledningen till det låga deltagandet tror du?

Antal svar: 16

- Dåligt engagemang.
- Jag deltog digitalt en gång. Det funkade OK, men inte fantastiskt. Jag har ingen insikt i varför få andra gjorde det. Om man ska spekulera kan bidragande orsaker kanske vara bristande teknikkunskap eller bristande intresse.
- En äldre ägargrupp.
- Har ej utrustning för sådant deltagande.
- Kunskap. Åldersrelaterat.
- vet ej
- Dom flesta visste hur de skulle rösta. Mötena var bara en transportsträcka fram till röstningen.
- Gissningsvis bor de som har mest nytta av digitala möten långt från Andersbo. De har kanske inte samma engagemang som de som bor nära. Sen har det skickats ut väldigt bra sammanfattningar från alla möten som många kanske tycker är tillräckligt. Men ändå-bra att ni erbjudit digitala möten.
- Jag bor nära, Falun. Men jag tror att ju längre och/eller små fastigheter desto mindre engagemang generellt. Borde vara tvärtom.

- Markägarna bor i närheten.
- Troligen intresset, de som varit intresserade har troligen rest fysiskt. I princip alla större markägare i detta förarbete bor i kommunen.
- För min del är det att jag saknat tekniken som behövs.
- De flesta bor i området.
- Okunskap
- Ointresserade skogsägare
- Man har i stor utsträckning deltagit på mötena.
- Många äldre är inte vana vid datorer.

Vi har haft mötestid på måndagar klockan 18.00. Hur har dag och tid fungerat för dig?

Antal svar: 30, Valda alternativ: 30

Bra 24 svar 80,0%

Dåligt 3 svar 0,0%

Vet ej 3 svar 10,0%

Hur har du upplevt Lantmäteriets medverkan under förarbetet?

Antal svar: 30

Bra 13 svar 43,3%

Dåligt 12 svar 40,0%

Vet ej 5 svar 16,7%

Hur har du upplevt Skogsstyrelsens medverkan under förarbetet?

Antal svar: 28

Bra 14 svar 50,0%

Dåligt 5 svar 17,9%

Vet ej 9 svar 32,1%

Har du några förslag på hur förarbetet kan utvecklas?

Antal svar: 11

- Fler klara besked från lantmäteriet
- En samlad projektledning med Länsstyrelsen, Lantmäteriet och Skogsstyrelsen tillsammans.
- Bättre kartor, de var mycket dåliga de som användes, vägar och bynamn syntes ej var för små.
- Lantmäteriet ska vara med på ett helt annat plan.
- Man kan börja med att bjuda in alla markägare som är berörda.
- Det känns som att det varit lite gnäll på Lantmäteriet, går det inte att få med dem lite mer?
- Lantmäteriet måste vara med hela tiden. Mycket mer focus på fördelarna med omarrondering, rationellare brukande, ökad lönsamhet i skogsbruket.

Röstförfarandet gav stor makt till små markägare med många delägare. Det måste göras annorlunda.

- Jag tror att om lantmäteriet haft representanter med på fler möten och kunna svara på frågor direkt hade säkert flera uppskattat.
- Lantmäteriet måste vara med hela tiden från början till slutet.
- Röstförfarandet helt fel Många delägare i små fastigheter får för stor makt.
- Vägar och andelstal måste vara med i priset.
- Lantmäteriets deltagande i större utsträckning.
- Det var långa möten i dålig lokal, bidrar till dåligt fokus och deltagande.

Vilka positiva sidor ser du med omarrondering?

Antal svar: 19

- Att få skogen samlad.
- Hade behövts
- De uppenbara: Bättre skiftesindelning, vilket ger förutsättningar för effektivare skogsbruk.
- En förbättring av sammanhängande markytor.
- Få bort små skiften och samfälligheter.
- Många fördelar som tyvärr gick om intet.
- Inga.
- Vet ej fick inte vara med på mötena då jag inte var inbjuden.
- Bättre struktur på skiftena. Träffa andra markägare. Får större engagemang i sin skog.
- Bättre struktur på skiftena, vilket ju är syftet.
- Inventering av natur, kultur m.m. är bra, men vore bra att få redovisning mer i detalj för fastigheten med omnejd.
- Bättre lönsamhet i skogsbruket. Bättre för enskilda fastigheter och för byarna.
- Effektivare skogsbruk, bättre netton på virkes-affärer, mindre behov av hänsyn till andra i och med större områden som man sköter själv. Hela bygden gynnas!
- Få ihop flera små skiften till några större.
- Bättre åtkomst till hela innehavet.
- Mindre rågångar och utan "småkrokar" och klara rågångar.
- Bli av med samfälligheter som i vissa fall inte har någon betydelse.
- Ökad lönsamhet i skogsbruket.
- För egen del inga alls.
- Mindre rågångar större skiften.
- Positiv till omarrondering tack vare mer sammanhängande marker och enligt mig värdefullare ägande i form av areal eller produktiv skog.
- Bättre översikt över sitt ägande.
- mindre rågångar, mera samlat.
- möjliggör större skiften.

Vilka negativa sidor ser du med omarrondering?

Antal svar: 21

- Kostnad.

- lantmäteriet skulle ha kunnat ge tydliga besked angående undantag av stora fungerande skogsskiften.
- För min del hade det mest inneburit en kostnad, medan fördelarna med bättre skiftesgränser varit begränsade eftersom mina skiften inte var dåliga från början. Osäkerheten med värderingen av vindkraftsersättningen hade också kunnat vara på den negativa sidan, men det lutade väl i slutändan åt att undanta ett stort område runt vindkraftverken, så det löste i så fall upp den osäkerheten.
- Tidskrävande och kostnad. Att generationsägd mark försvinner.
- Dåligt hörsel av redovisning av saker om omarronderingen. Redovisning av kulturvärden var under all tydlighet, hördes inte vad sades. Skärpning!
- Man vet inte hur det blir, osäkerheten.
- Väldigt få, men många tycker det är dyrt.
- kostnad
- Man får betala en stor kostnad för något man inte själv kan påverka. Har själv köpt till mark på grund av där den ligger så blir man av med den dessutom blir man tvungen att betala för det.
- Dyrt. Helt onödigt.
- Dyrt.
- Får marker man inte har samma anknytning till.
- Har man redan en bra struktur blir det en stor kostnad utan att det ger något.
- Svårt att värdera mark - kan leda till att man känner att man får mark med lägre värde.
- Egentligen inte alls. Naturen är ständigt i förändring, om än långsamt. Vi människor har alltför kort horisont.! Om jag gjort för naturen positiva åtgärder, t ex återskapar våtmark, hyggesfritt, evighetsträd, frivilla reservat, mer blandskog, kan jag inte vara säker på att få behålla detta. Detta för att naturliga värden inte beaktas i värderingen av marken. Endast klassiska rent ekonomiska räknas. Missbrukar vi natur och skog blir vi fattigare. En förändring av metoden för skiftesläggningen, våra önskemål och undantag behöver ske.
- Inga!!!
- Inga
- Känslomässigt bli av med något jag känner till och har arbetat med.
- I princip inga.
- Det tar för lång tid.
- Du vet inte vad det kostar med vägar och annat.
- Miljöfolket har satt stopp på avverkning.
- Främst osäkerhet kring "du vet vad du har men inte vad du får".
- Annars inget negativt ur min synvinkel. Men kostnaden kan nog skrämman många som inte ser vinsten med omarrondering.
- Om projektet drivs med statliga medel, kan man då omfördela potten att minska LMs kostnader?
- Inga.
- Byns sociala funktion riskerar att slås sönder.
- En omarrondering riskerar att för Sörskogs del omöjliggöra bonderiverksamhet. Detta då samtlig åkermark i byn används av bönderna. Ev nya ägare av

åkermarken är skogsägare. En omarrondering riskerade att förstöra nuvarande bykänsla och i förlängning göra byn till en slumrande fåbod.

Vilka faktorer har mest påverkat din inställning till omarrondering?

Antal svar: 20

- Jag var helt inne på omarrondering från början då det är stora behov av det. Jag hade bara behövt ett svar från lantmäteriet om ett skogsskifte som jag har och ville få undantag på. Nu röstade hela min familj nej till omarrondering pga det. Vi har 7 röster tillsammans och ca 100 ha skog med behov av omarrondering.
- I princip är jag positiv till att förbättra skiftesindelningen. I det konkreta fallet såg det för egen del ut att bli en större kostnad än nytta med tanke på att mina skiften var rätt OK från början. Att då betala en massa för att få något ungefär lika bra är kanske inte så attraktivt. Eftersom det såg ut att yrkas undantag för området runt vindkraften där jag hade största delen av marken hade gjort att det hela ändå hade blivit acceptabelt för egen del.
- Kostnad.
- Dålig information om undantags områden.
- Varit med i en tidigare omarrondering.
- Positivt: Sammanslagning av mindre skiften. Få större och få skiften.
- Negativt: Osäkerheten. Om man får behålla det man vill.
- Måste få till en bättre arrendering på skiften.
- Har varit med i en tidigare omarrondering.
- Gynna större markägare på mindre markägares bekostnad.
- Att myndigheter inte har koll på vilka som berörs fast dom blir påmind efter halva perioden får information att alla inte är kallade.
- Samhällets vinst med en omarrondering.
- Kunskap om att LM är lyhörda och vi kan lämna önskemål och yrka på lösningar som gagnar flera.
- Förarbete är viktigt för en diskussion, lyhördhet och demokrati.
- Jag var positiv från början, trots en hygglig kostnad. Visserligen är den avdragsgill, men den skall ju betalas nu. och påverkar kortsiktigt likviditeten. Men kommande generationer får bättre förutsättningar. Jag premierar dem.
- Kunskap!
- De positiva sidor som jag angav ovan. Effektivare skogsbruk, bättre netton på virkes-affärer, mindre behov av hänsyn till andra i och med större områden som man sköter själv. Hela bygden gynnas!
- Inget. Jag var positiv från början.
- Faktabaserad kunskap.
- Har ej haft någon nytta med denna.
- Lantmäteriets osmidighet.
- Att få min mark sammanhängande.
- Omarrondering gynnar skogsägare som inte bor i byn. Man kan inte utveckla byn med större skogsägare som inte bor där och bara är intresserad av skogsskötsel. Den ekonomiska mångfalden skulle försämrats avsevärt.

Påverkade förarbetet din inställning till omarrondering?

Antal svar: 30

Ja, mer positiv efteråt 5 svar 16,7%

Ja, mer negativ efteråt 4 svar 13,3%

Nej, lika som innan 19 svar 63,3%

Vet inte 2 svar 6,7%

Har du ytterligare synpunkter du vill delge oss? Skriv gärna här nedan.

Antal svar: 14

- Undrar om de höga lantmäterikostnaderna är en väsentlig orsak till folks motstånd? Eller om det är annat som spelar in i att det blev ett nej? En känsla är att folk var allmänt misstänksamma mot inblandade myndigheter och kanske mest mot Lantmäteriet. Att Lantmäteriet inte i förväg kan ge fler besked om hur det blir bidrar till en osäkerhet som troligen gör folk mer negativa till en delvis okänd förändring.
- Trevliga möten med gott fika under pauserna.
- Martin Persson var mycket bra som ledare av mötet. Tydlig i utförande ang omarronderingen och trevligt bemötande av frågor.
- Bättre kartor.
- Bättre hörsel på vissa talare.
- ? av väggruppen ang skogsvägar dåligt visat av skogsbilvägar på dåliga kartor.
- Bra möten i bystugan.
- Bra möten från Länsstyrelsen.
- Röstningen måste göra som.
- 1 röst för varje påbörjad ha.
- 1 röst per delägare är inte representativt.
- Det måste förtydligas att vill man ha omarrondering ska all mark vara med. Man kan inte sitta och önska undantag för sitt eget och sedan rösta för omarrondering.
- Mycket besviken att inte bli kontaktad.
- P.s. blev inbjuden till sista mötet omröstningen.
- Jag tycker det varit en väldigt öppen och ärlig process. Jag får för mig att det finns en stor misstro på landsbygden mot "överheten", typ " Ingen ska bestämma vad jag ska göra med min mark". Och så röstar man nej bara för att man kan. Har svårt att se hur man kan göra förarbetet mer öppet för att få folk att lita på Länsstyrelsen och Lantmäteriet. Kanske att Lantmäteriet kan vara med mer.
- Ge inte upp så lätt! 25 personer var positiva, deras fastigheter kanske kan vara en start för en minder "omarrondering". En sådan diskussion kan dessutom locka fler som är nyfikna.
- Jag tycker att omröstningen som gjordes, om en ansökan ska skickas in. Bör göras utefter ägd areal. Nu var det väldigt många små markägare som var med och röstade nej, flera av dem har inte ens valt att ta del av information och vara med på möten. De som påverkas mest, är de med mest mark. Där med bör de också få mer att säga till om. För övrigt hoppas jag att det inom inte allt för många år börjas jobba vidare med hur man kan få till en omarrondering i Bjursås Socken.

- Ett sätt hade ju varit att man öppnar ett fönster på typ 2 år, där markägare får skicka in vilka skiften och vilken mark man kan tänka sig byta bort, efter det görs en inventering av den marken för att värdera, sen kan Länsstyrelsen samt LMV lägga ut nya skiften utefter det. Ett sätt hade ju varit att man öppnar ett fönster på typ 2 år, där markägare får skicka in vilka skiften och vilken mark man kan tänka sig byta bort, efter det görs en inventering av den marken för att värdera, sen kan Länsstyrelsen samt LMV lägga ut nya skiften utefter det. Det skulle bli en dålig omarrondering, men ganska kostnadseffektivt och jag tror att många skulle vara och bli nöjda efteråt. Då får man bara det omarronderat som man inte är nöjd med. Det skulle oavsett inte kunna bli sämre. I övrigt tycker jag att hela processen skötts bra av Länsstyrelsen!
- Efter nedröstningen. Att det blir fortsättning nere i resten av Bjursås.
- Samla de som röstade ja och försök göra något av deras fastigheter, då kanske fler ansluter.
- Ni har drivit projektet med stort tålamod. Hur ska man motivera nej-sägare att förstå vinsten med omarrondering.
- Ska man också fundera på om det är rätt att varje enskild person har rösträtt i detta eller ska man låta varje fastighet ha en rösträtt.
- Viljan att göra något åt fastigheter med krångligt deläggande kanske blir större.
- Ni har gjort ett bra jobb.
- Tyvärr blev det ingen omarrondering.
- Försiktiga bjursingar håller hårt i plånboken och tänker inte på framtiden.
- Nu när större markägarskiften förhoppningsvis inte sker de närmaste årtionden kan förbättringar ske i byn. För samtliga markägare vore det önskvärt att Lantmäteriet har en billigare taxa för skiftesbyten-förvärv skulle medföra en enklare omarrondering på markägarnas egna villkor. Dagens taxa är ibland större än priset på fastigheten som man önskar byta-förvärva. Detta låser fast nuvarande ägarförhållande.

Länsstyrelsen
Dalarnas län

www.lansstyrelsen.se